

Kelan toimeentulotuen toimeenpanon ajankohtainen tilanne – mitä menossa?

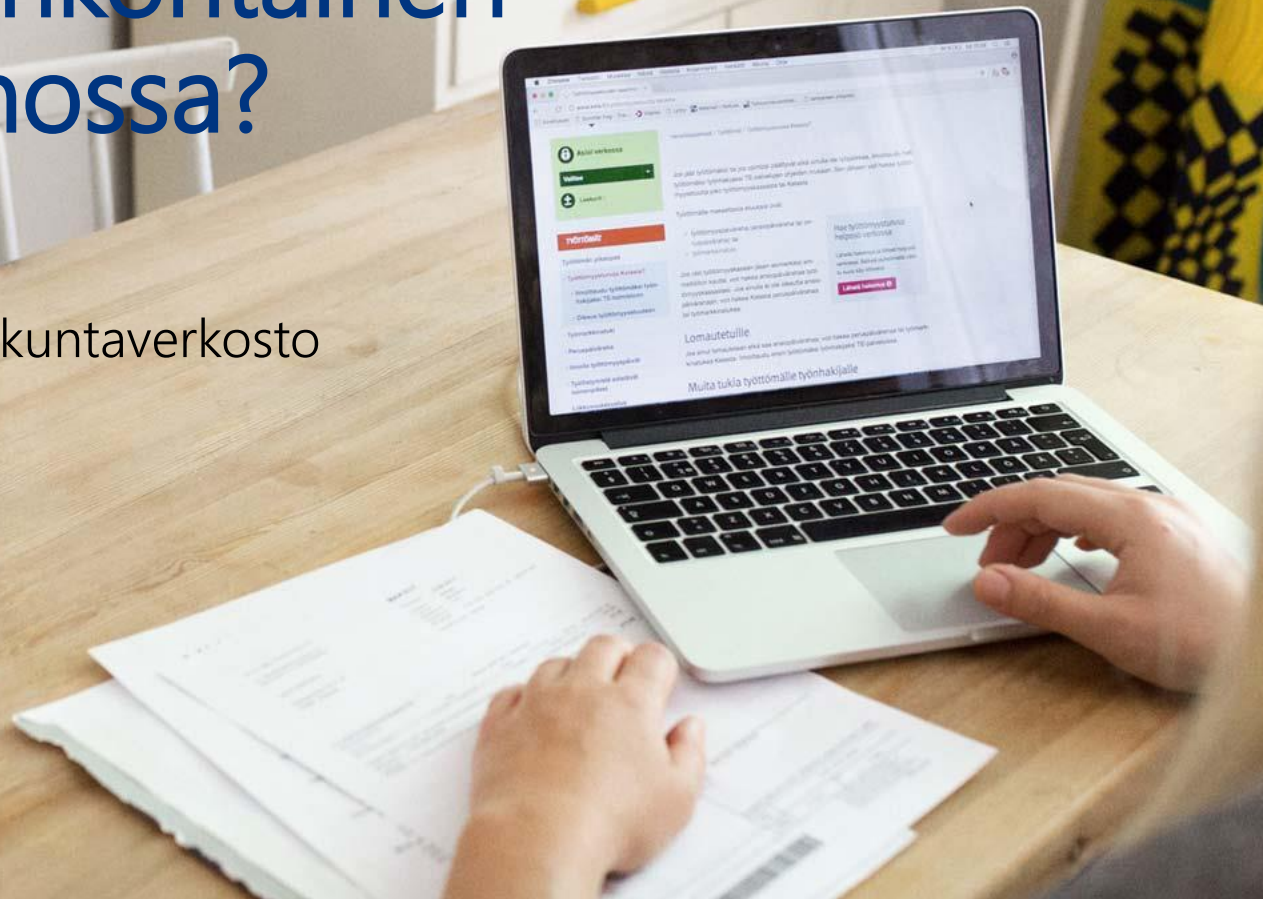
Toimeentulotuen ja aikuissosiaalityön kuntaverkosto

10.3.2020

Marja-Leena Valkonen

Etuuspäällikkö

Kela|Fpa

Toimeentulotukifoorumi 1.1.2020-31.12.2021

- Vuonna 2020 foorumin teemana asuminen, erityisesti kuntakohtaiset asumisnormit.
 - Toimeentulotukifoorumi 22.4.2020 ja syksyllä (ajankohta avoin)
 - Foorumin tavoite: Tavoitteellisen ja tiiviin vuorovaikutuksen luominen merkittäviin sidosryhmiin (ent. toimeentulotuen neuvottelukunta).
 - Löytää vaihtoehtoisia tapoja kuntakohtaisten asumisnormien määrittämiseen ja ylläpitämiseen.
 - Lähestymistavat esimerkiksi:
 - Mitä on tehtävissä nykyisen lainsäädännön puitteissa?
 - Jos lainsäädäntöä lähdetään muuttamaan, mikä olisi oikea suunta asumismenojen kohtuullisuuden arvioimisen näkökulmasta?

Foorumin edustajat

- Helsingin-, Espoon-, Vantaan-, Tampereen-, Turun-, Oulun-, Jyväskylän-, Kuopion-, Lahden- ja Porin sosiaali- ja asuntotoimen edustajat
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Ara
- Tilastokeskus
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos (THL)
- Kuntaliitto
- Kela (puheenjohtaja ja sihteeri)
- Osa foorumin jäsenistä on pysyviä, osa vaihtuu teeman mukaan.

Toimeentulotuen valtakunnallinen yhteistyöryhmä

- PRO SOS -hankkeen jälkeistä kunta-Kela yhteistyötä varten perustetaan valtakunnallinen yhteistyöryhmä.
- Edustaja jokaisesta maakunnasta sekä Uudeltamaalta viisi edustajaa huomioiden Uudenmaan sote-erilliskäytäntö (Helsinki, Länsi-Uusimaa, Keski-Uusimaa, Vantaa-Kerava, Itä-Uusimaa). Yhteensä 22 kuntaedustajaa.
- Edustajat kuntaliitosta, STM:stä sekä Kelasta.
- Valtakunnallisen työryhmän tarkoituksena on toimia mm. ajankohtaisen tiedon ja paikallisten yhteistyökäytäntöjen yhteistyöfoorumina toimeentulotuen osalta.
- Tavoitteena on toimeentulotuen toimeenpanon asiakasprosessien kehittäminen yhteistyössä kuntien ja Kelan kanssa.
- Työryhmän suunniteltu toimikausi on kaksi vuotta.
- Työryhmän toiminta alkaa huhtikuussa 2020. Kokoukset pidetään Skypellä.

Kahdensuuntainen tietojenvaihto kumppaneiden kanssa (Kelmu)

Tavoite:

- Suunnitellaan ja rakennetaan uusi palvelu, joka mahdollistaa kaksisuuntaisen tietojenvaihdon kumppaneiden kanssa.

Miten?

- Tekeminen vaiheistetaan. Ensimmäisenä vaiheena on tiedonvälitys kuntien ja Kelan välillä toimeentulotukeen liittyen.
- Kehittämiskohteet (seuraavalla dialla punaisella), joita edistetään I-vaiheessa, toteutus alkaa syksyllä 2020.
- Mitä I-vaiheen jälkeen?
- Jatkoon vaikuttaa tulossa oleva sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto ja sen käyttöön muihin konseptin myötä selvitettäväksi nousseisiin asioihin (DVV:n kansalliset ratkaisut jne.).

Asiakastarpeen kuvaus (vaihe 1)

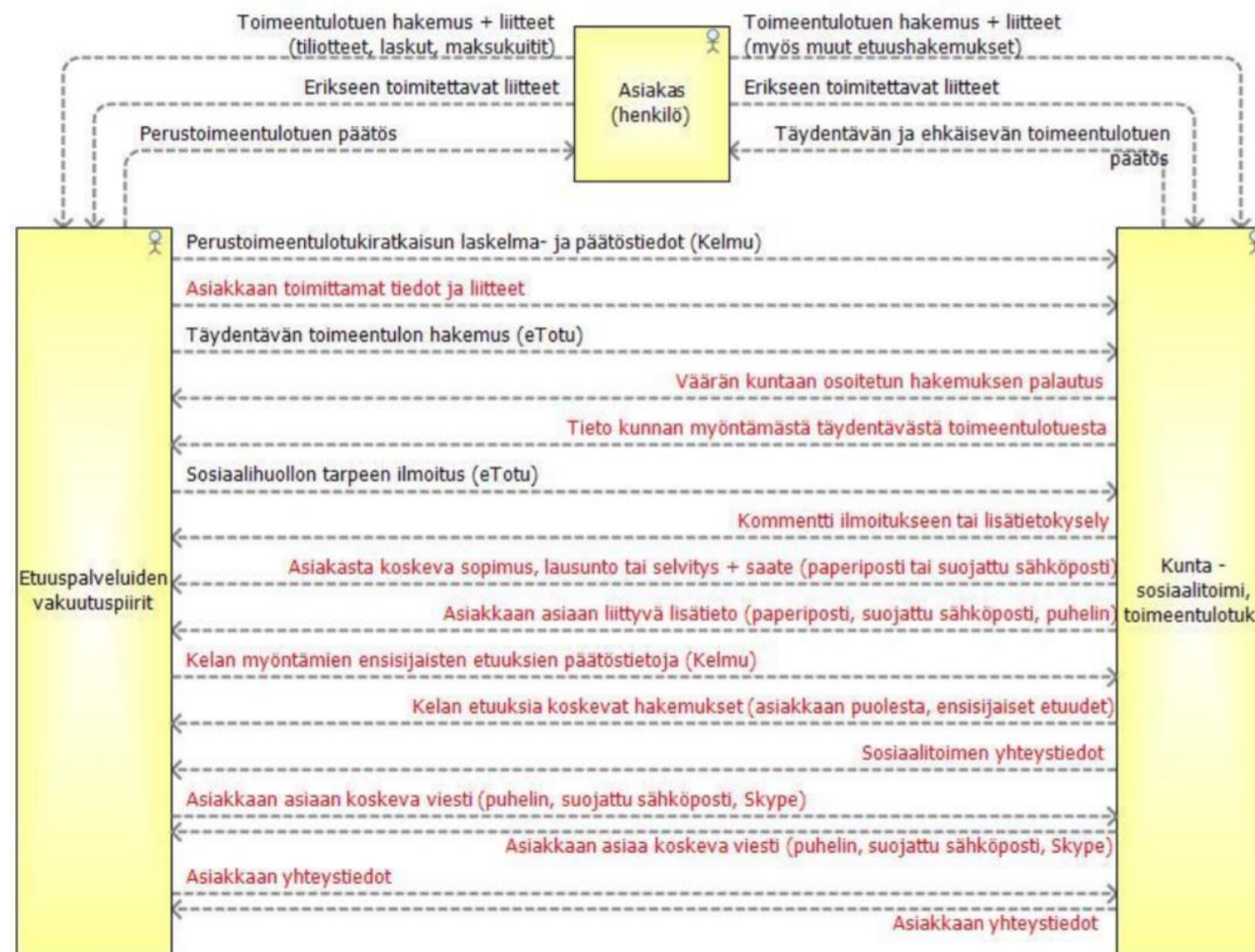
Oheinen kaavio on yhteenveto nykytilasta ja tunnistetuista kehittämistarpeista Kelan ja kuntien välisessä tiedonsiirrossa toimeentulotukeen liittyen.

Mustat tietovirrat kuvaavat nykyisiä tietovirtoja, ja **punaiset** kuvaavat kehittämistarpeita, joilla pyritään muun muassa vähentämään ylälaidan asiakkaan kautta kulkevia tietovirtoja.

*) Suuntaa antavia volyymitietoja vuositasolla:

- Puhelut 150 000
- Annettua päätöstä koskevat tiedustelut 30 000
- Lisäselvitysten antaminen 70 000
- Neuvonta 20 000
- Vireillä olevan asian tiedustelut 20 000

Kahdensuuntainen tiedonvaihto, vaihe 1 sidosryhmät [toimijoiden vuorovaikutus]

Uusi perustoimeentulotukipäätös

- Uusi perustoimeentulotukipäätös asiakkaille työn alla.
- Uusi päätöksen ulkoasu, rakenne, otsikot, asioiden esittämisjärjestys. Myös liitteet mm. maksusitoumusasiakirjat uudistetaan rakenteen ja sisällön osalta.
- Kehittämistyössä on huomioitu asiakkailta ja sosiaalitoimesta saadut palautteet PRO SOS –hankkeen yhteydessä pidetyistä laatutyöpajoista.
- Kaikki nykyiset päätöstekstit käydään läpi ja selkeytetään sekä tehdään uusia päätöstekstejä käsittelijöiden käyttöön. Myös päätöstekstien ohjelmallisuutta lisätään.
- Asiakastyöpaja yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa Tampereella 1.4.2020.
- Tuotantoon 05/2021 (arvio).

Etunimi Sukunimi
Osoite 2
00000 Kaupunki

Annettu 15.3.2020
Postitettu 16.3.2020

Henkilö, jota asia koskee:
Etunimi Sukunimi
010199-hetu

Miksi lähetämme tämän päätöksen

Olet hakenut perustoimeentulotukea ajalle 1.3.2020 – 31.12.2020.

Miten asia on ratkaistu

Perustoimeentulotuki on hylätty

1.3.2020–31.3.2020

Tulot ylittävät 350,00 eurolla perustoimeentulotuessa huomioitava menot.

Jos sinulla erääntyy perustoimeentulotuessa huomioitavia menoja edellä mainitulla ajalla vähintään ylijäämän verran, hae tarkistusta tukeen.

Perustoimeentulotuki on myönnetty

1.4.2020–30.4.2020
1.5.2020 – 31.12.2020

450,00 euroa/kk
320,00 euroa/kk

Tarkista seuraavalta sivulta tarkemmat tiedot maksuista.

Olet hakenut toimeentulotukea sähkölaskuun. Menoa ei voida huomioida ilman laskua. Päätös tarkistetaan, jos toimitat Kelaan sähkölaskun. |

Miten toimit jatkossa

Seuraavan hakemuksen liitteeksi sinun tulee toimittaa

- Tiliote Nordean ja Osuuspankin tileistä 1.2.2020 alkaen niiltä täysiltä kalenterikuukausilta, jotka sinun on mahdollista saada hakemuksen palautuspäivään mennessä. Tiliote tulee toimittaa toimeentulotukiperheenjäsenesi kaikista suomalaisista sekä ulkomaisista pankkitileistä. Tiliotteesta tulee käydä ilmi tilinomistaja, tilinumero sekä alku- ja loppusaldo.
- Lisää teksti

Jos emme saa liitteitä, hakemus voidaan hylätä tai sen käsittely voi viivästyä.

Maksu

Maksupäivä	Tilille maksetaan	Ajalta
1.4.2020	191,08 e	1.4.2020 – 30.4.2020
1.5.2020	152,00 e	1.5.2020 – 31.5.2020
1.6.2020	152,00 e	1.6.2020 – 30.6.2020
1.7.2020	152,00 e	1.7.2020 – 31.7.2020
1.8.2020	152,00 e	1.8.2020 – 31.8.2020
Kuukauden 1. arkipäivä	152,00 e	1.9.2020 – 31.12.2020

Tilinumero FI38 5532 2150 0132 01 Nordea Pankki Suomi

Lisäksi vuokranantajalle maksetaan

Maksupäivä	Määrä	Ajalta	Vuokranantaja
1.4.2020	168,00 e	1.4.2020 – 30.4.2020	SATO
1.5.2020	168,00 e	1.5.2020 – 31.5.2020	SATO
1.6.2020	168,00 e	1.6.2020 – 30.6.2020	SATO
1.7.2020	168,00 e	1.7.2020 – 31.7.2020	SATO
1.8.2020	168,00 e	1.8.2020 – 31.8.2020	SATO
Vuokran erääntymispäivänä	168,00 e	9.2020 – 31.12.2020	SATO

Lisäksi laskuttajille maksetaan

Eräpäivä	Määrä	Laskun numero	Laskuttaja
15.4.2020	43,52 e	122345	Fortum
28.4.2020	15,70 e	12124667	Kouvolan kaupunki
28.4.2020	31,70 e	756244211	Kouvolan kaupunki

Maksusitoumukset

Sähköinen maksusitoumus apteekkiin on voimassa tämän päätöksen voimaantulon loppuun asti. Lisätietoja on liitteessä.

Päätös koskee seuraavia henkilöitä

Esimerkki Jaana

Perustelut

Perustoimeentulotuen määrä on toimeentulotukilaisissa määriteltyjen menojen sekä käytettävissä olevien tulojen ja varojen erotus. Tulot huomioidaan verojen jälkeen nettomääräisinä.

Tulot

Työttömyysetuus on huomioitu todellisten maksupäivien (20 päivää) mukaan. Kun saman kuukauden aikana on maksettu kaksi 20 päivän maksujaksoa, huomioidaan työttömyysetuus kertoimella 21,5 päivää. Mahdollista työttömyysetuuden kulkorvausta ja korotusosaa ei huomioida tulona.

Asuminen

Asumismenot on huomioitu paikkakuntasi kohtuullisten asumiskustannusten mukaisina (1 henkilö 520,00 e/kk).

Menot

Ilmoittamasi menot on käsitelty seuraavasti:

- Terveydenhuoltomenoa ei ole huomioitu menona, koska sinulle ei ole myönnetty perustoimeentulotukea laskun erääntymiskuukautena. Perustoimeentulotuessa laskut huomioidaan alkuperäisen eräpäivän mukaisesti. Sinun tulee itse maksaa lasku.
- Perustoimeentulotukena huomioitava sähkölaskumeno on myönnetty vain kohtuullisilta osin.

Lainkohdat

Laki toimeentulotuesta 3 §, 6 §, 7 §, 7 a §, 7 b §, 14 §, 14 a §, 15 §, 16 § § ja 24 §

Asiaa käsitteli

Kerttu Kela

Päätöksestä valittaminen

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit tehdä oikaisuvaatimuksen Kelan Oikaisuvaatimuskeskukselle. Ohje oikaisuvaatimuksen tekemiseen on liitteenä.

Laskelma

Laskelma ajalle 1.4.2020 - 30.4.2020

Tulot	Maksupäivä	Maksettu	Huomioitu
Esimerkki Jaana			
Yleinen asumistuki	1.4.	250,00 e	250,00 e
Maksetaan vuokranantajalle			
Peruspäiväraha	4.4.	538,56 e	578,95 e
Huomioitu 21,5 kertoimella			

Tulot yhteensä 828,95 e

Menot	Eräpäivä	Ilmoitettu	Huomioitu
Esimerkki Jaana			
Perusosa: Yksin asuva		502,21 e	502,21 e
Asunnonvuokra	1.4.	620,00 e	520,00 e
Taloussähkö	15.4.	55,00 e	45,00 e
Lasku 11153453			
Terveystenhoito	3.4.	16,90 e	16,90 e
Lasku 5152458431367863213231			

Menot yhteensä 1084,11 e

Maksettava perustoimeentulotuki

828,95 e - 1084,11 e = - 255,16 e **255,16 e**

Muutoksista on ilmoitettava Kelalle

Jos sinulla on seuraavia menoja tämän päätöksen voimassaoloaikana, voit hakea tarkistusta tähän päätökseen toimittamalla kopiot laskuista Kelaan:

- välttämättömät asumiseen liittyvät kustannukset
- kohtuulliset taloussähköstä, kotivakuutuksesta, vähäistä suuremmista terveydenhoitomenoista aiheutuneet kustannukset
- lasten päivähoitomenot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
- lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle vanhemmalle aiheutuvat menot
- välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot

Mahdollisia perintä- ja viivästyskuluja ei huomioida menoina perustoimeentulotuksessa.

Suuri kertaluonteinen tulo

Jos saat suuren kertaluonteisen tulon, esimerkiksi veronpalautuksen tai perustoimeentulotuksessa huomioitavan etuustulon takautuvalla ajalla, sinun tulee varautua kattamaan elinkustannuksesi siten, ettei perustoimeentulotuen tarvetta lähikuukausina tule, mikäli taloudellisessa tilanteessasi ei tapahdu muita olennaisia muutoksia. Kela voi ottaa jatkossa perustoimeentulotukioikeutta määriteltäessä tulona huomioon saamasi kertaluonteisen tulon.

Ansiotulot

Jos Kelalla ei ole ollut tietoa ansiotuloistasi tehdessään päätöstä, ne voidaan ottaa jälkikäteen tulona huomioon, jos haet perustoimeentulotukea kahden seuraavan kalenterikuukauden

Kela saa perustoimeentulotuen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja suoraan muilta viranomaisilta, kuten verottajalta, sekä työeläkelaitoksilta ja työttömyyskassoilta. Lisäksi Kela käyttää ratkaisuja tehdessään tulorekisteritietoja (lisätietoja: www.kela.fi/tulorekisteri). Jos tarvittavia tietoja ei ole Kelassa, niitä pyydetään erikseen.

Perustoimeentulotuki voidaan myös tarkistaa viran puolesta Kelan myöntämän muun etuuden, siihen toimitetun tulotiedon tai muun viranomaisen toimittaman tiedon perusteella. Tarvittaessa pyydämme sinulta lisätietoja.

Muut toimintaohjeet

Täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta päättää kotikuntasi sosiaalitoimi. Lisätietoja saat tarvittaessa kotikunnastasi.

Liitteet

Ohje oikaisuvaatimuksen tekemiseen

Kela palvelee

Verkossa
kela.fi/asiointi

Puhelimessa
020 692 235

Postiosoitteessa
PL 2
00002 Kela

Palvelupisteessä
kela.fi/toimistot

Chattirobotti

- Chattirobotti perustoimeentulotuen yleisneuvontaan kela.fi:n.
 - Asiakas ei tunnistaudu. Chattirobotti vastaa yleisellä tasolla toimeentulotukeen liittyviin peruskysymyksiin.
 - Käyttöön huhtikuussa.
- Chattirobotti perustoimeentulotuen uudelle - ja jatkohakemukselle asiointipalvelussa ohjaamaan asiakasta hakemaan toimeentulotukea pidemmälle ajalle esim. 3 kk, kun asiakkaan tulot ovat säännölliset.
 - Käyttöön huhti- tai toukokuussa.

KHO:n ratkaisu

KHO 2020:22 - Ateriamaksu perustoimeentulotuessa

- A asui tukiasunnossa, josta hän maksoi vuokran lisäksi kuukausittain palvelumaksua. Palvelumaksuun sisältyi ateriamaksu 260 euroa. Asiassa oli ratkaistavana, oliko palveluasumisesta aiheutunut ateriamaksu perustoimeentulotuessa erikseen huomioon otettava ravintomeno.
- Ateriamaksu on ravintomeno, joka toimeentulotukilain 7 a §:n mukaan katetaan perustoimeentulotuen perusosalla. KHO:n mukaan määriteltäessä, onko hakijalla oikeutta perustoimeentulotukeen, *ravintomenoina ei tullut ottaa huomioon A:n maksamaa ateriamaksua, vaikka se ylittikin perusosan ravintomenojen laskennallisen osuuden*. Kun otettiin huomioon toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n 1 momentissa luetellut menot, perusosaan sisältyvien ravintomenojen laskennallisen osuuden ylittäviä tosiasiallisia ravintomenoja ei myöskään voitu ottaa huomioon perustoimeentulotuella katettavina muina perusmenoina.
- KHO totesi, että mikäli ateriamaksun suuruus johtuu toimeentulotuen hakijan erityisistä tarpeista tai olosuhteista, ateriamaksu voidaan ottaa huomioon kunnan myöntämässä täydentävässä toimeentulotuessa siltä osin kuin maksu ylittää perustoimeentulotuen perusosaan sisältyvien ravintomenojen osuuden.

Tilastoja

Saaja-
kotitaloudet
274 408

Yhden hengen
kotitaloudet
75 %

Lapsettomat
parit
5,5 %

Kahden huoltajan
perheet
7 %

Yksinhuoltaja-
perheet
12,5 %

Saajat
396 636

7,2 %
väestöstä

Saajien
ikä rakenne

0-17 -v.
25 %

18-24 -v.
18 %

25-64 -v.
53 %

65- v.
4 %

Nettomenot
698,4 milj. €
(716,0 milj. € / 2018)

Perusosaan
38,0 % - 266 milj.

Asumismenoihin
49,6 % - 347 milj.

Terveystuotomenoihin
(muut kuin lääkkeet)
4,8 % - 33 milj.

Lääkkeisiin
5,2 % - 37 milj.

Muihin menoihin
2,4 % - 17 milj.

2019

Kaikki hakemukset
1,62 milj.

 72,2 %

 21,3 %

Muut 6,5 %

Ratkaisut
1,86 milj.

Käsitellyt
laskut
2,5 milj.

Oikaisuvaatimukset
21 548

Yhteistyökumppaneiden puhelut

Tulevat
153 109

Lähtevät
90 937

Palveluntuottajien puhelut

Tulevat
2 776

Lähtevät
8 538

Asiakkaan yhteydenotot

Tulevat
863 390

Lähtevät

492 062

405 757

296 573

440 894

Kuntiin lähetetyt
ilmoitukset

126 766

Täydentävä/ehkäisevä
hakemus
69 266

Sosiaalityön tarve
16 884

Alennettu perusosa
27 461

Ohjelmalliset
ilmoitukset
13 155

Vastaanotetut asiakirjat

10,3 Milj.

Sähköinen 70,1 %

Paperi 25,4 %

Muu 4,5 %

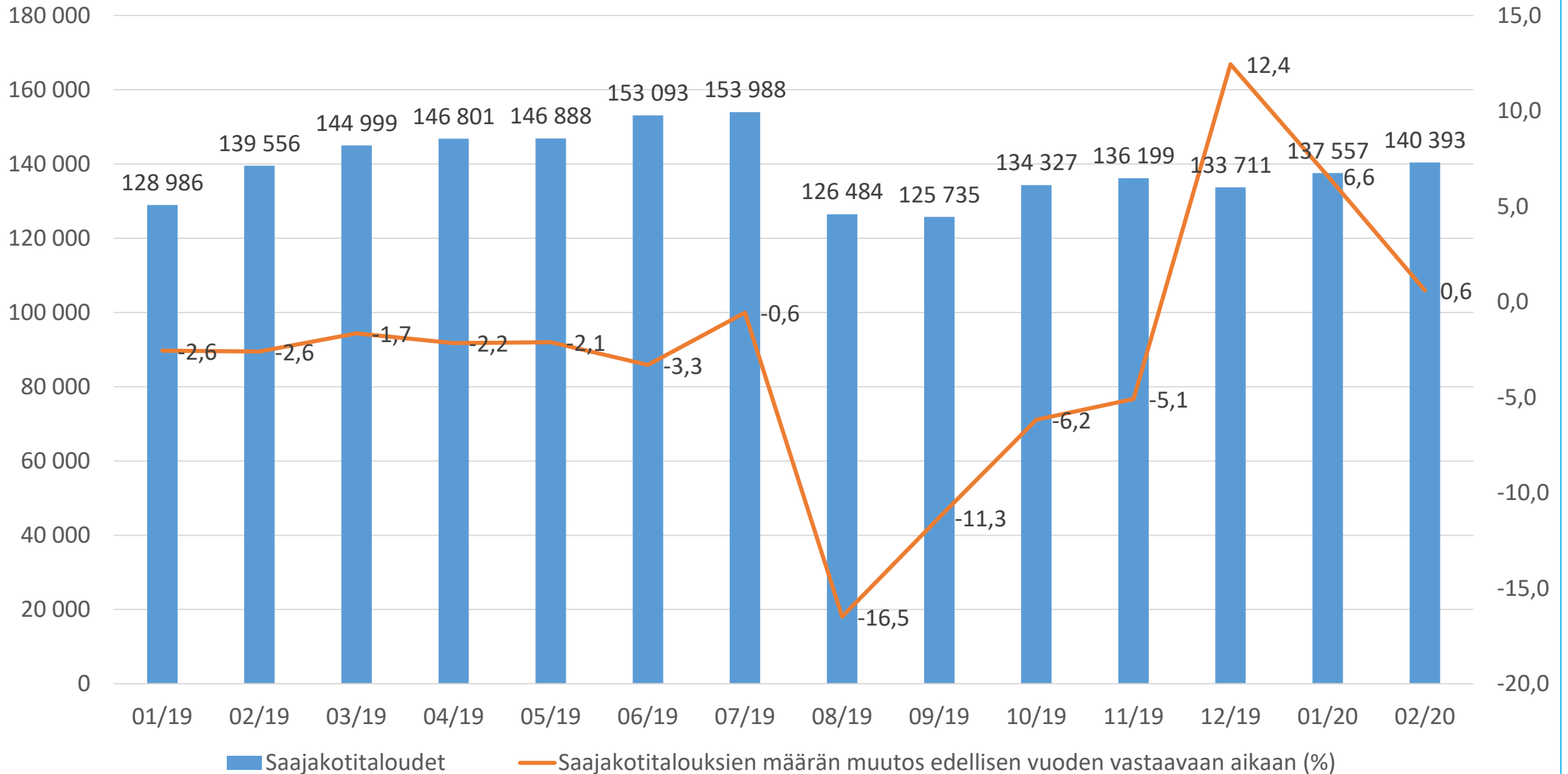
Käsittelyajat

- Tammikuussa keskimääräinen perustoimeentulotukihakemusten käsittelyaika on ollut 6,7 päivää.
- Helmikuussa keskimääräinen perustoimeentulotukihakemusten käsittelyaika oli 6,5 päivää.
- Viikolla 9 keskimääräinen perustoimeentulotukihakemusten käsittelyaika on ollut 6,4 päivää.
- Vuonna 2019 määräajassa käsiteltiin 94 % ratkaisuksista. Loppuvuodesta 2019 määräajassa käsiteltiin 99 %.

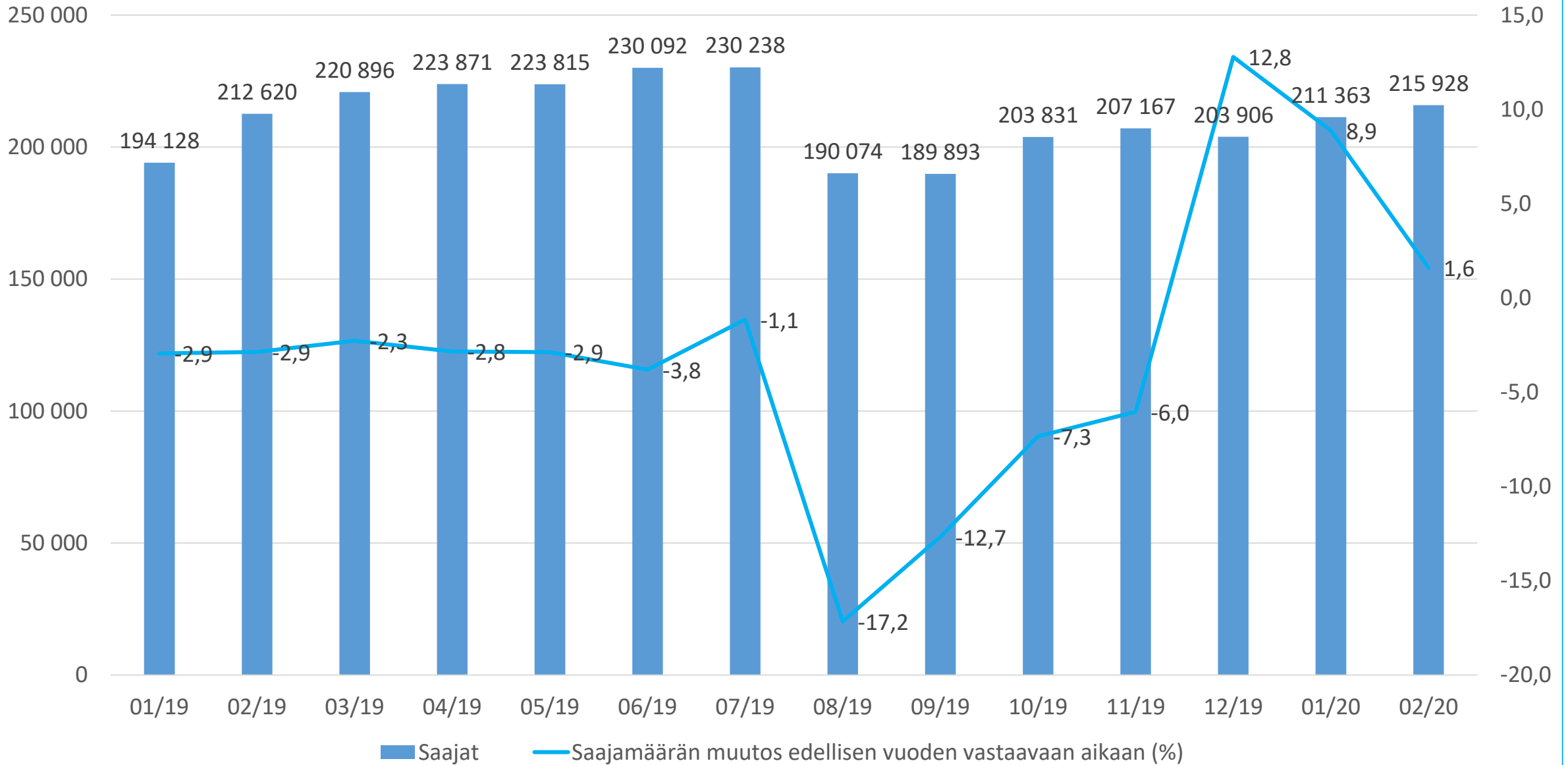
Saapuneet perustoimeentulotukihakemukset

Saapuneet perustoimeentulotuen hakemukset 2019 vs 2020			
Kk	2019	2020	Muutos edellisen vuoden vastaavaan aikaan (%)
Tammi	158 681	139 697	-12,0
Helmi	138 771	121 813	-12,2
Maalis	148 767		-100,0
Huhti	140 920		-100,0
Touko	151 733		-100,0
Kesä	132 736		-100,0
Heinä	140 840		-100,0
Elo	136 760		-100,0
Syys	133 245		-100,0
Loka	134 164		-100,0
Marras	120 735		-100,0
Joulu	129 340		-100,0
yhteensä tammi-joulukuu	1 666 692	261 510	

Perustoimeentulotuen saajakotitaloudet 01/2019 - 02/2020

Perustoimeentulotuen saajat 01/2019 - 02/2020

Palvelutarveilmoitusten lukumäärä 2019

Elämänhallinta	5 912
Väkivalta	81
Lapsen tarpeet	353
Oikeusturva	27
Ihmissuhteet	147
Asuminen	3 297
Toimeentulo	3 960
Työ tai vastaava toiminta	35
Koulunkäynti tai opiskelu	110
Vapaa-ajan toiminta	17
Terveys	1 498
Päihteiden käyttö ja riippuvuudet	238
Laki lastensuojelusta 25§	547
Muu asia	599
Sosiaalityön tarpeen ilmoitukset yhteensä	16 821
Laki kotoutumisen edistämisestä 87§	868
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 27§	12 350
Ohjelmallisesti lähtevät ilmoitukset yhteensä	13 218
Hakemus (täydentävä/ehkäisevä)	69 266
Perusosan alentaminen	27 461
Kaikki yhteensä	126 766

Perusosan alentaminen

	2019	2018	2017
Kaikki saajat	396 636	408 393	402 564
Perusosaa alennettiin 20 % (saajat)	11 711	13 789	11 025
Perusosaa alennettiin 40 % (saajat)	2 924	2 662	1 008
Kaikki ratkaisut (uusi, jatko, tarkistus)	1 788 377	1 817 737	1 622 069
Ratkaisut, joissa perusosaa alennettiin	27 461	27 584	24 449

Vuonna 2019 alennettiin 12 243 eri asiakkaan perusosaa

Kiitos kaikille!